

حوليات آداب عين شمس المجلد ٤٩ (عدد يناير - مارس ٢٠٢١)

<http://www.aafu.journals.ekb.eg>

(دورية علمية محكمة)

النقل الحرفي العبري لأسماء المدن الإيطالية دراسة صوتية تطبيقية

سعد عبد السادة صباح شمخي*

كلية اللغات- قسم اللغة العبرية- جامعة بغداد- العراق

saadalghrawi1974@yahoo.com

المستخلص

تصف عملية النقل الحرفي بقسميها النقل الحرفي للأصوات والنقل الحرفي للحروف عملية ملائمة النص باللغة البشرية مع طريقة الكتابة بالحروف التي لا تنتمي إلى اللغة المنقول إليها، باستخدام قوانين معينة، بحيث يمكن إعادة صياغة نطق النص من قراءة ما هو مكتوب. وتخضع عملية النقل الحرفي في اللغة العبرية للكلمات والأسماء من اللغات الأخرى بما فيها اللغة الإيطالية وبالذات منها أسماء المدن للعديد من القواعد والأحكام الصوتية شأنها بذلك شأن أي موضوع صوتي آخر. وعليه يجب مثلاً كتابة أسماء معينة بحروف معينة دون الأخرى على الرغم من كونها ذات صوت واحد، أي الأمر ليس إختيارياً في النقل الحرفي للأسماء والكلمات إنما هو إلزامياً يخضع لقوانين محددة. وفي بحثنا هذا تناولنا جوانب صوتية متنوعة أولها النقل الحرفي إضافة إلى الأبجدية الصوتية الدولية وكذلك الأصوات وتقسيمها إلى الحروف والحركات فضلاً عن التقسيمات الفرعية الأخرى لكل منهما. كما تطرقنا إلى عملية الصوتية ما بين العبرية والإيطالية وإيراد الأمثلة على كل عملية مقابلة بينهما. وختماً البحث بالدراسة الصوتية التحليلية لمجموعة من أسماء المدن الإيطالية من خلال إجراء عملية النقل الحرفي التفصيلي لمكونات كل اسم من هذه الأسماء، مع بيان صورته التي يظهر عليها في الأبجدية الصوتية الدولية، مصحوباً بالتحليل الصوتي المفصل لحروفه وحركاته جميعاً.

התעתיק העברי של שמות הערים האיטלקיות עיון פונטי יישומי

הקדמה

המחקר הזה מטפל בנושא חשוב מנושאי הלשון העברית, שהוא התעתיק בשני ענפיו תעתיק ההגאים (טרנסקריפטציה) ותעתיק האותיות (טרנסליטרציה) בכלל ותעתיק השמות של הערים האיטלקיות בפרט, וזה הוא החומר הראשי של המחקר. לכך טיפלנו ויישמנו את שמות אלו עם התעתיק וקישרנו כל זה עם נושא הפונטיקה ובייחוד הרכבת המילים והשמות מהעיצורים בכל סוגיהם ותכונותיהם והתנועות ומקבילם מהאותיות האיטלקיות בכל תוכנן הן העיצורים והן התנועות היחידות וגם הדיפתונגים. עניין התעתיק הזה לא היה מיבגל רק על מילים ושמות איטלקיות אלא גם כלל טיפול שטחי לנושא התעתיק מלשונות אחרות כדי לברר איך קרה התהליך התעתיקי העברי עם כמה מלשונות העולם. במחקרנו הזה הבהרנו דבר מה על פני הדמיו והשינוי בין הפונטיקה העברית לבין הפונטיקה האיטלקית מבחינת התעתיק בשני סוגיו הטרנסקריפטציה והטרנסליטרציה ונעשה להכיר את הנקודות הבולטות במבנה של המילים האיטלקיות הכתובות באותיות עבריות ובייחוד שמות הערים. וצריך לציין כי מחקרנו הכיל, נוסף על הצד התיאורי, את הצד היישומי מתוך תהליך של עיון פונטי לשמות הערים האיטלקיות ודרך ההקבלה בין העיצורים והתנועות של שמות אלו לבין הצורה העברית שלהן ושיטת עשיתן מילים שייכות לחלק חשוב בשפה העברית שהוא שם העצם הפרטי בהיותן שמות ערים. יתר על זה העמקנו בעניין העיצורים והפרדנו לו שטח טוב בסעיף האחרון שהוא סעיף העיון הפוטי. גם טיפלנו בקשר כל זה עם האלפ-בית הפונטי הבינלאומי מתוך ציור השמות האלה בצורה הגית בינלאומית בהיות נושא זה הוא חשוב בכל העיונים הפונטיים של השפה העברית. לא נשאר כאן דבר אלא לזכור כי נושא מחקר זה הוא הראשון מבחינת הקשר הלשוני בין העברית לבין האיטלקית.

השיבות המחקר

ידיעת הקשר הפונטי בין העברית לבין האיטלקית מתוך הבלטת את העיון המובלט של שמות הערים האיטלקיות, וניתוח את גורמיהן המצייגות את האותיות (עיצורים ותנועות), כדי לגלות את המבנה הפונטי של שם העיר האיטלקית בצורה תעתיקית עברית, בהיותה נעשתה לאחת משמות העצם הפרטיים (הלועזיים).

חומר המחקר

תצוגה למהות התעתיק בכלל והתעתיק העברי בפרט, וציון לנושא העיצורים החלוקתם לפי תכונותיהם, יתר על התנועות, כל אלה באו עם דוגמאות משמות הערים האיטלקיות.

מטרת המחקר

הקלת תעתיקן העברי של כל שמות הערים האיטלקיות הכתובות בכתב הלאטיני מתוך הבהרת והבלטת הצורות הפונטיות והאורתוגרפיות לשמות אלו.

שיטת המחקר

השטה הקונטרסטיבית היא שיטת מחקר זה, כי העיון כאן הוא בין שתי לשונות אינן ממשפחה אחת, בין העברית שהיא שפה שמית, ממשפחת השפות האפרו-אסיאתיות,

לבין האיטלקית שהיא שפה רומאנית מערבית מתוך קבוצת השפות הרומאניות של משפחת השפות ההודו-אירופאיות.

מבנה המחקר

התעתיק בכללי, תעתיק ההגאים (טרנסקריפציה), תעתיק האותיות (טרנסליטרציה), תעתיק האותיות העבריות לעומת האותיות של לשונות שונות אחרות, שם העצם הפרטי ושמות הערים, אותיות העברית לעומת אותיות האיטלקית, העיצורים העבריים ומקבילם מהעיצורים וצירופי העיצורים האיטלקיים וגם כל התנועות עם הדוגמאות של שמות הערים האיטלקיות, יישומים על התעתיק העברי של שמות הערים האיטלקיות, חלוקת העיצורים לפי תכונותיהם, העיון הפונטי, דוגמאות נבחרות משמות הערים האיטלקיות.

פרטי המחקר

התעתיק

הוא שיטת העתקה של שמות מילים מלשון אחת באותיות או צלילים של לשון אחרת⁽¹⁾, ויש שני סוגים לתעתיק :

טרנסקריפציה או תעתיק ההגאים במובן הלשוני הוא ייצוג שיטתי של השפה בצורה כתובה. המקור יכול להיות ביטוי (דיבור או שפת סימנים) או טקסט קיים במערכת כתיבה אחרת⁽²⁾. אפשר להגדיר טרנסקריפציה בהיותה שיטה המחייבת לנסח את יסודות הכתיבה של התקופה לפי יסודות הקריאה הנהוגים בתקופה. כגון, טרנסקריפציה של האות העברית ט בימינו: מאחר שחוק קריאתה של האות העברית ט הוא היום אומר "קרא ט כמו ת" - גישת הטרנסקריפציה באה ומגידה : לכתוב ה"ט" כמו שכותב ה"ת", במלים אחרות, לסמן השתיים ת' וט' באותה אות⁽³⁾. טרנסקריפציה צריכה להיות לא מבולבלת עם התרגום, כלומר לייצג את המשמעות של טקסט שפת המקור בשפת היעד, (למשל לוס אנג'לס לעיר המלאכים), או עם טרנסליטרציה או תעתיק אותיות כלומר מייצג את האיות של טקסט מתוך סקריפט אחד לשני (למשל *oñjalapi*, אשר משמרת את הֹ מספרדית למרות אין שימוש בה באנגלית)⁽⁴⁾. הטרנסקריפציה הפונטית מבטלת לכך את האפשרות לקבל תעתיק שבנאמנות הוא יבטא את העדות, הדיאלקטים, והמבטאים. נוסף על זה, הטרנסקריפציה אי-אפשר לעלות דיאלקט אחד מעל שאר הדיאלקטים האחרים שבשפה⁽⁵⁾. בדיסציפלינה האקדמית של הבלשנות, הטרנסקריפציה היא חלק מהותי מהמתודולוגיות של פונטיקה (בין היתר), ניתוח שיחה, דיאלקטולוגיה וסוציולווינגוויסטיקה. זה גם משחק תפקיד חשוב עבור כמה שדות משנה של טכנולוגיית הדיבור. דוגמאות נפוצות לטרנסקריפציה או תעתיק הגאים מחוץ לאקדמיה הן הליכים של דיון בבית משפט כגון משפט פלילי (על ידי כתב בית משפט) או הערות קוליות של רופא (טרנסקריפציה רפואית)⁽⁶⁾.

באופן כללי, ישנן שתי גישות אפשריות לתעתיק הגאים הלשוני. תעתיק פונטי מתמקד בתכונות פונטיות ופונולוגיות של השפה המדוברת. מערכות התעתיק הפונטי לפיכך מספקות כללים למיפוי קולות בודדים או פונים לסמלים כתובים⁽⁷⁾. מערכות התעתיק האורתוגרפי, לעומת זאת, מורכבות מכללים למיפוי מילים מדוברות בטפסים

כתובים כפי שנקבעו על ידי אורתוגרפיה של שפה מסוימת⁽⁸⁾. התעתיק הפונטי פועל עם ערכות אופי מוגדר במיוחד, בדרך כלל האלפבית הפונטי הבינלאומי⁽⁹⁾. לעומת זאת, לטרנספורמציה אורתוגרפית יש מרכיב מורפולוגי ומילוני לצד המרכיב הפונטי (אספקט שמיוצג באיזו מידה תלוי בשפה ובאורתוגרפיה המדוברת). כך נוח יותר בכל מקום שבו נחקרו אספקטים משמעותיים של השפה המדוברת⁽¹⁰⁾. תעתיק פונטי הוא ללא ספק יותר שיטתי במובן המדעי אבל הוא גם קשה יותר ללמוד, צריך לזמן רב לבצע ופחות פאן קחב ליישם מאשר התעתיק האורתוגרפי⁽¹¹⁾. תעתיק אותיות או טרנסליטרציה שהוא סוג של המרה של טקסט מתוך סקריפט אחד לשני, הכולל החלפת אותיות⁽¹²⁾ למשל: $L = l$ ⁽¹³⁾, $F = f$ ^{(14), $D = d$ ⁽¹⁵⁾, $A = \alpha$ ⁽¹⁶⁾.}

תעתיק האותיות אינו עוסק בעיקר בייצוג צלילי המקורי, אלא מייצג את המידות, באופן אידיאלי ולא חד משמעני⁽¹⁷⁾.

לפיכך λ מעותק כ- ll אך מבוטא i , η מעותק כ- \hat{e} אך מבוטא i ,
⁽¹⁸⁾ δ מעותק כ- D אך מבוטא

לעומת זאת, הסוג השני שהוא תעתיק ההגאים או הטרנסקורפציה מציין את הצלילים אבל לא בהכרח את האיות⁽¹⁹⁾, על זה למשל:

eliniki ḏimokratī "הרפובליקה ההלנית" ניתן לתעתיק כמו *Ελληνική Δημοκρατία*

i ששנשמע כתוב כמו η שהוא כמו i ⁽²⁰⁾. אשר אינו מציין את

בצורה שיטתית תעתיק האותיות הוא מיפוי ממערכת כתיבה אחת לאחרת, בדרך כלל גרפמה לגרפמה⁽²¹⁾, רוב מערכות תעתיק האותיות הן אחת לאחת, ולכן הקורא שיודע את המערכת יכול לשחזר את האיות המקורית⁽²²⁾. תעתיק האותיות מתנגד לתעתיק ההגאים, אשר ממפה את הצלילים של שפה אחת למערכת כתיבה⁽²³⁾. עם זאת, רוב מערכות תעתיק זה מציגות את האותיות של סקריפט המקור באותיות המבוטאות באופן דומה בסקריפט היעד, עבור זוג מסוים של מקור ושפת יעד⁽²⁴⁾. אם היחסים בין אותיות וצלילים דומים בשתי השפות, תעתיק האותיות עשוי להיות קרוב מאוד לתעתיק ההגה. בפועל, יש כמה מערכות של תעתיק האותיות ותעתיק ההגאים, אשר לתעתיק אותיות חלק מהתסריט המקורי ולתעתיק הגאים את השאר. ולמען צמדי סקריפט רבים, יש אחת או יותר ממערכות סטנדרטיות של תעתיק האותיות. עם זאת, תעתיק זה הוא לא שיטתי אלא נפוץ⁽²⁵⁾.

דוגמה פשוטה לקשיים בתעתיק האותיות היא העיצורים הסותמים הפוצצים הענבליים חסרי הקול המשמש בערבית ובשפות אחרות. זה מבוטא בערך כמו אנגלית k אלא כי הלשון עושה קשר לא על החיך הרך אבל על עיצורים ענבליים. ההגייה משתנה בין שפות שונות, ובין דיאלקטים שונים של אותה שפה. העיצור הוא לפעמים תעתיק ל- g , לפעמים ל- k , ולפעמים q באנגלית. דוגמה נוספת היא האות הרוסית X , שהיא מבוטאת כמו עיצור וילוני חוכך אטום, כמו ההגייה הסקוטית של ch ב *loch*, צליל זה אינו קיים ברוב צורות האנגלית⁽²⁶⁾. לשפות רבות יש צלילים פונמיים, כגון עיצורים מצוצים, אשר לא דומים למדי לכל פונמה בשפה שבה הם מתורגמים. כמה שפות וסקריפטים מציגים קשיים מיוחדים למעתיקים⁽²⁷⁾.

תעתיק האותיות העבריות לעומת האותיות של לשונת שונות אחרות

ההגים בכל הלשונות מחולקים לשתי קבוצות, העיצורים והתנועות. בעברית האלפבית העברי כולל 22 אותיות עם 5 אותיות בצורה סופיות והם מייצגים את העיצורים שהן:

א ב ב ג ד ד ה ו ז ח ט י כ כ ל מ מ נ נ ס ע פ פ צ צ ק ק ר ר ש ש ת ת
 נוסף על התנועות שהן: הגדולות קמץ, צירה, חיריק מלא, חולם מלא, חולם קטן, שורוק, הקטנות פתח, שגול, חיריק חסר, חולם חזר (קמץ קטן), קובוץ, והחטופות חטף פתח, חטף שגול, חטף קמץ.⁽²⁸⁾
 בעברית אין יש אותיות מקבילות לצירופי עיצורים לועזיים שונים כמו su, ge, ch, לכן הצורה המקבילה לתעתיק צירופי עיצורים אלה היא צ' = ch, ג' = ge, ז' = su. גם בעברית אין יש אותיות מדבילות לאותיות אחרות כאלה הנמצאים למשל בערבית כגון ט', ז', ג' לכן יועתקו בצורה הבאה: ת' = ט', ד' = ז', ט' = ג', ר' = ג' (29).

וכדוגמאות שימושיות על תעתיק האותיות של השמות מלשונות אחרות: בלטינית השם Venus הוא ננוס בתעתיק העברי⁽³⁰⁾: ו = v, e = e, n = n, ו = u, s = s

ביוונית $\Psi\upsilon\chi\omicron\lambda\omicron\gamma\iota\alpha$ הוא פְּסִיכֹלוֹגְיָה⁽³¹⁾: פ = ψ, ס = σ, י = ι, כ = κ, ו = ω, ל = λ, ג = γ, י = ι, ה = η, α = α.

באנגלית Shakespeare הוא שֵׁיקְסְפִיר⁽³²⁾: ש = sh, י = i, e...a = e, ק = k, e = e, s = s, פ = p, ea = e, r = r.

בגרמנית Reichstag הוא רֵיכְסְטָג⁽³³⁾: ר = r, י = i, ch = ch, s = s, ט = t, g = g, a = a.

באיטלקית Da Vinci הוא דָה וִינְצִ'י⁽³⁴⁾: ד = d, ה = a, ו = v, י = i, n = n, ci = ci.

בספרדית Barcelona הוא בָּרְצֵלוֹנָה⁽³⁵⁾: ב = b, a = a, r = r, c = c, e = e, ל = l, o = o, n = n, a = a.

ברוסית Cyxой הוא סוּחֹי⁽³⁶⁾: ס = c, ו = y, ה = x, ו = o, י = ъ. בערבית سلطان הוא סוּלְטָן⁽³⁷⁾: ס = s, ו = l, ל = l, ט = ط, א = ا, n = n.

בפולנית Sejm הוא סֵיִם⁽³⁸⁾: ס = s, e = e, j = j, m = m. בפורטוגלית carbonado הוא קָרְבֹּנָדוֹ⁽³⁹⁾: ק = c, a = a, r = r, b = b, ו = o, n = n, d = d, a = a.

שם העצם הפרטי ושמות הערים

הוא הכינוי שניתן לאיזה עצם למען הבדלתו מן האחרים בני משפחתו או סוגו, כגון: דוד, ירדן, ירושלים⁽⁴⁰⁾.

והוא החלק מהווה עם שם העצם הקיבוצי (צבא, שבט, אומה), שם העצם המופשט (אהבה, חמדנות) ושם העצם המוחשי (ארון, ספר), את אבעת החלקים של שם העצם. שבתורו מהווה עם שם המקרה (חכמה, חזקה), שם התואר (שחור, מר, יפה), שם הגוף (אני, הוא, אנחנו) ושם המספר (אחד, ארבע, תשע) את חמשת חלקי השם. שהוא מהווה בתורו עם הפעל (כתבו, נעלם, העביר) והמילות (על, מן)⁽⁴¹⁾.

שם העיר הוא חלק ראשי וחשוב מחלקי שם העצם הפרטי. ושמות הערים רבים ומגוונים, שמהן שמות ערי הבירות כגון: בגדאד "בירת עיראק, קהיר "בירת מצרים", מוסקווה "בירת רוסיה", וואשנגטון "בירת ארה"ב" (42). ומהן שמות מדינות כגון: אינדיאנה, אוקלהומה, אלסקה, אריזונה, טקסס, מיזגן, ניו-ג'רסי שהן מדינות בארצות הברית של אמריקה (43). ומהן שמות ערים גדולות כמו: שאנגחאי בסין, איסטנבול בטורקיה, מינכן בגרמניה, מונטריאול בקנדה (44). וגם שמות מחוזות כמו: די קאר, אל-מות'נא, בצרה, מיסאן, באבל, סלאח א-דין שהן מחוזות בעיראק (45). וכן שמות מרכזים כגון: טלכה, מית ר'מר, דקרנס, סנבלאוין, בני עביד שהם מרכזים במחוז אל-דקהליה במצרים (46). גם שמות נפות כמו: בעבדא, שוף, שהן נפות בלבנון (47). וכן כפרים כגון: אל-עיל, דמיה שהם שמות כפרים בירדן (48).

אותיות העברית לעומת אותיות האיטלקית

בעברית מחלקים את ההגייה ה-27 לשתי מינים שהם 22 עיצורים ו-5 תנועות (49), ואלה הם עם סימניהם בתעתיק הבינלאומי:

א = ? כגון אַם (mɛʔ), ב = b כגון בֵּית (bajit), ב = v כגון, לֵב (lev), ג = g כגון גָּר (gar), ד = d כגון דָּם (dam) (50), ה = h כגון הָר (hær), ו = v כגון וֶן (vkaed) כגון זֶם (z), ז = z כגון זֶמֶר (maræz), ח = ħ כגון חֶפְזָה (furaħæ), ט = t כגון טוֹב (tov), י = y, j כגון יָד (yad), כ = k כגון כֵּד (kid), כ = x כגון מְכַתֵּב (xtavəm), ל = l כגון לוֹז (luz), מ = m כגון מִין (min) (52), ס = s כגון סִיר (sir) (53), ע = ʕ כגון עִיר (irʕ), פ = p כגון פִּיל (pil), פ = f כגון זִף (zif), צ = c כגון צִיור (ciur) (54), ק = k כגון קִיר (kir), ר = r כגון רִיק (rik) (55), ש = š כגון שִׁיר (šir), ש = s כגון שֵׁם (sim), ת = t כגון תוֹת (56) (57) (tut). נוסף על התנועות שמהן הגדולות: הקמץ (ֿ), הצירה (ֿ), החיריק הגדול (ֿ), החולם הגדול (ֿ), השורוק (ֿ), והקטנות: הפתח (ֿ), הסגול (ֿ), החיריק הקטן (ֿ), החולם הקטן (ֿ), הקובוץ (ֿ), והחטופות: הקמץ החטוף (ֿ), החטף פתח (ֿ), החטף סגול (ֿ) (58).

בעוד באיטלקית שהיא שפה שייכת למשפחת השפות ההודו-אירופיות הרומאניות, והמשתמשת באלף-בית הלטיני (59), הדבר שונה כי יש צירופי אותיות מיוחדים שמהם:

gi, ci, scia, gli, cia, ghi, ghe, ce, ge, ss, ll, rr, sci, chi, che, nn, tt, pp (60), נוסף על העיצורים: b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, r, s, t, v, z (61). והתנועות a, e, i, o, u (62), והדיפתונגים היורדים ai, au, ae, oi, ei, eu, ui, והדיפתונגים העולים ia, ie, io, iu, ui, ua, ue (63).

ואלו כאן כל העיצורים העבריים ומקבילם מהעיצורים וצירופי העיצורים האיטלקיים וגם כל התנועות עם הדוגמאות של שמות הערים האיטלקיות* בנושא זה:

a = אַ אַלְיָנו (Aliano), a = אַ רומָא (Roma), a = אַ נַאפּוֹלִי (Napoli), b = בּוּ לְצָנוּ (Bolzano), bb = אַבְּיִטְגֶרַסוֹ (Abbiategrosso), v = אַבְּיִנוּ (Avellino), g = גֶּרוֹ טְטוֹ (Grosseto), ge = גֶּ אַגְרִיגֶנטוֹ (Agrigento), gi = גִּי פֶרוֹגִיָּה (Perugia), d = דֶּ פּוֹגִיָּה (Foggia), d = דֶּ בְּרִינְדִּיזִי (Brindisi).

v = וו לְטֶרָה (Volterra), z = ז s = פִּיזָה (Pisa), z = סַרְזָנָה (Sarzana),
 t = ט t = טוֹרִינוֹ (Torino), tt = קְלֶטְנִיסֶטָה (Caltanissetta), i = י
 J = י J = יֶזִי (Jesi), l = ל l = לָקוֹ (Lecco), ll = ל
 gli = לִי (Pollenzo), gli = קְלִיאָרִי (Cagliari), m = מ m = מִלָּנוֹ (Milano), n = נ
 n = נוֹבָרָה (Novara), nn = רֶנָּה (Ravenna), gn = סוֹרָגְנָה (Soragna), s = ס
 s = סָפוֹ לָטוֹ (Spoleto), ss = קֶמְפּוֹבֶסוֹ (Messina), zz = פּ
 p = פּבִּיָּה (Pavia), f = פּוֹ (Fano), z = צ z = פּוֹמֶצִיָּה (Pomezia), ci = צ
 ci = צֵי (Cento), ci = מוֹ נְטֶפּוֹלְצִינוֹ (Milazzo), cc = צֵי
 (Montepulciano), cci = צֵי פִיסְטִיצִי (Pisticci), cce = לְצִיָּה (Lecce), ch = ק
 c = קְזֶרְטָה (Caserta), q = קוֹאֶרְטוֹ סַנְטֵאֶלֶנָה (Sant'Elena Quartu), qu = קוֹ
 (Chieti), cchi = קִי צ'וֹיִטְוֶנְצִיָּה (Civitavecchia), r = ר r = רוֹבִיגוֹ (Rovigo)
 rr = פֶּרָרָה (Ferrara), sci = שֶׁ (Brescia) (64), a = אּ
 a = אּוֹ (Enna), u = אוֹ (Udine), a = אּוֹ (Monfalcone), a = אּ
 (Corleone), a = אּוֹ (Bari), a = אּוֹ (Capua), a = אּוֹ (Milazzo), a = אּוֹ
 (Nola), a = אּוֹ (Caposele), o = וֹ (Sorrento), u = וֹ
 (Gubbio), uo = וֹאוֹ (Nuoro), ie = יֵ (Siena), ei = יֵי
 (Pompei), i = יֵ (Locri), io = יֵוֹ (iForl), e = יֵ
 (Melfi), e = יֵוֹ (Sarre), iu = יֵוֹ (Sirmione), iu = יֵוֹ (Fiuggi) (65)

יישומים על התעתיק העברי של שמות הערים האיטלקיות

Tarquinia (66) a = אּ, r = ר, qu = קו, n = נ, i = י, a = אּ, T = ט
 טְרַקוֹינְיָה

J = י, e = אּ, s = ז, i = י, Jesi (67) i = י

L = ל, u = ו, cc = ק, a = אּ, Lucca (68) a = אּ

L = ל, o = ו, c = ק, r = ר, i = י, Locri (69) i = י

L = ל, i = י, v = ב, o = ו, r = ר, n = נ, o = ו, Livorno (70) o = ו

L = ל, i = י, v = ב, gn = נִי, o = ו, Livigno (71) o = ו

L = ל, e = אּ, cce = לְצִיָּה (72) cce = לְצִיָּה

L = ל, e = אּ, cc = ק, o = ו, Lecco (73) o = ו

m = מ, a = אּ, d = ד, o = ו, nn = נִנּוּ, Madonna di Campiglio: nn = נִנּוּ
 קֶמְפּוֹלְצִינוֹ

a = אּ, d = ד, i = י, C = ק, a = אּ, m = מ, p = פ, i = י, gli = לִי
 o = ו (74) o = ו

m = מ, o = ו, n = נ, t = ט, e = אּ, p = פ, Montepulciano: m = מ
 מוֹ נְטֶפּוֹלְצִינוֹ

o = ו (75) o = ו, n = נ, ci = צֵי, u = אּ, l = ל

- m = מ , o = ו , n = נ , f = פ , a = א , l = ל ,
 Monfalcone: מוֹנְפַלְקוֹנֶה (76) e = ה , n = נ , o = ו , c = ק
- m = מ , o = ו , n = נ , c = ק , a = א , l = ל ,
 Moncalieri: מוֹנְקַלְיֶרִי (77) i = י , r = ר , ie = יי
- Milano: מִילָנוֹ (78) o = ו , n = נ , a = א , l = ל , i = י , m = מ
 (79) o = ו , z = צ , a = א , l = ל , i = י , m = מ
 Milazzo: מִילָצוֹ (80) a = א , n = נ , i = י , s = ס , e = ע , m = מ
 Messina: מֶסִינָה (81) a = א , t = ט , a = א , r = ר , ce = צ' , a = א , m = מ
 Macerata: מַצְרָטָה (82) i = י , l = ל , o = ו , p = פ , a = א , N = נ
 Nuoro: נוֹאוֹרוֹ (83) o = ו , r = ר , uo = וֹאוֹ , N = נ
 Novara: נוֹבָרָה (84) a = א , r = ר , a = א , v = ב , o = ו , N = נ
 Sarre: סָרֶה (85) e = ה , rr = ר , a = א , S = ס
 Sabbioneta: סַבְיוֹנֶטָה (86) a = א , t = ט , e = ע , n = נ , io = יוֹ , bb = ב , a = א , S = ס

חלוקת העיצורים לפי תכונותיהם

העיצורים שהם הקולות הנוצרים מתוך עצירת האוויר בדרך הגייתן באברי הדיבור באופן כלשהו, והן שונים זה מזה בשלוש תכונות ראשיות: הקוליות, בסיס החיתוך ואופן החיתוך. מיון זה יוצר אוסף של עיצורים שיש להם מכנה משותף (87). לפי הקוליות, העיצורים נחלקים לשתי קבוצות, עיצורים קוליים ועיצורים לא-קוליים.

הקוליים הם: ב-b, ג-g, ד-d, ו-v, ז-z, י-y, ל-l, מ-m, נ-n, ע-ץ, ר-r. והלא-קוליים הם: א-א, ה-h, ח-ח, ט-ט, כ-k, ש-ש, פ-f, פ-p, צ-c, ש-š (88).

ולפי בסיס החיתוך העיצורים נחלקים לארבע קבוצות:

השפתיים הם: מ-m, ב-b, פ-p, ו-v, פ-f.

המכתשיים הם: ש-š, צ-c, ש-ש, ז-z, ר-r, ל-l, נ-n, ט-ט, ד-d.

החיקיים הם: י-y, ג-g, ר-r, כ-k, ח-ח.

הגרוניים הם: א-א, ה-h, ח-ח, ע-ץ (89).

ולפי אופן החיתוך, העיצורים נחלקים לחמש קבוצות:

הפוצצים הם: א-א, ב-b, ג-g, ד-d, כ-k, פ-p, ת-t.

החוככים הם: ו-v, ה-h, ז-z, ח-ח, ש-ש, פ-f, ש-š.

השורקים הם: ז-z, ש-ש, צ-c, ו-g, ז-z, צ-צ, ט-tf.

הצִלִּילִים הֵם : ל-*l*, מ-*m*, נ-*n*, ר-*r*.

הַאֲפִיִּים הֵם : מ-*m*, נ-*n* ⁽⁹⁰⁾.

הדוגמאות על העיצורים בעברית

דוגמאות על הקוליים : בּוֹרֵר, גּוֹף, דִּלְת, אוֹיֵב / אֹוִיר, זָאֵב, יָם, לֵב, מַיִם, נִיר, עֵד, רֶאֶשׁ ⁽⁹¹⁾.

דוגמאות על הלא-קוליים : אָבִיב, הֶלֶם, תְּכֵר, טָבַע / תּוֹדָה, מְכַתֵּב, פִּגְס / קוֹל, סִפְל / מִשְׁרָד, נָפֶשׁ, פֶּרִי, צָבַע, שָׁמֶשׁ ⁽⁹²⁾.

דוגמאות על השפתיים : מוֹקֵשׁ, בִּסִּס, פִּצְצָה, צָבָא / טוֹחַ, אֶלוֹף ⁽⁹³⁾.

דוגמאות על המכתשיים : שְׁפַע, צוֹחֵק, סְפוּר / מִשָּׂא, זְחִיר, רוּעָה, לִיָּלָה, נַגֵּס, אֲבִנט / תַּחַת, דֶּרֶךְ ⁽⁹⁴⁾.

דוגמאות על המכתשיים : יְחִידָה, גִּיּוֹס, רוֹבָה, פֶּחַח / קֶצֶן, תְּיֵל ⁽⁹⁵⁾.

דוגמאות על הגרוניים : אֶהָבָה, הוֹד, תִּיוֹךְ, עִיר ⁽⁹⁶⁾.

דוגמאות על הפוצצים : אָפֶס, בּוּל, גִּג, דָּב, פֶּן / קֶרֶן, פִּיל, תַּפוּחַ ⁽⁹⁷⁾.

דוגמאות על החוככים : סָב / וְעִידָה, הֶדָר, זְמַן, תֵּן / הֶלֶךְ, סוּד / שֶׁמֶח, אָף, שׁוֹר ⁽⁹⁸⁾.

דוגמאות על השורקים : זַעַם, סוֹף / שִׂיא, שָׁבַח, צוּרָה ⁽⁹⁹⁾, גִּזְקָר, זִוּפ, יָצָה, צִילוֹ ⁽¹⁰⁰⁾.

דוגמאות על הצליליים : לְחִימָה, מְקַלֵּעַ, נְצַחֵן, רִמּוֹן ⁽¹⁰¹⁾.

דוגמאות על האפיים : מֵד, נֵר. ⁽¹⁰²⁾

העיון הפונטי, דוגמאות נבחרות משמות הערים האיטלקיות

Abbiategrosso אַבִּיטֶגְרוֹסוֹ

התעתיק העברי : A = אַ, bb = בַּב, i = יֵי, a = אַ, t = ט, e = אֵ, g = גַּ, r = רַ, אַ, a = אַ, ss = סַס, o = וֹ ⁽¹⁰³⁾.

האלפבית הפונטי הבינלאומי IPA : * *grassobbjate* ⁽¹⁰⁴⁾

העיצורים לפי הקוליות, יש הקוליים "ב, ג, י, ר", והלא קוליים "א, ט, ס" ⁽¹⁰⁵⁾,

ולפי בסיס החיתוך יש השפתי "פ", והמכתשיים "ס, ר", והחוככים "ג, ר",

והגרוני "א" ⁽¹⁰⁶⁾, ולפי אופן החיתוך יש הפוצצים "א, ב, ג", והחוכך "ס",

והשורק "ס", והצלילי "ר" ⁽¹⁰⁷⁾. התנועות מבחינת המיקום, יש הקדמיות

"א, אֵ, אַ", והאחרית "ו", ומבחינת הגובה יש הפתוחה "א, וכמעט הפתוחה "

"א, והאמצעיות "אֵ, ו", ומבחינת המעוגלות יש המעוגלת "ו", והבלתי מעוגלות "

"אֵ, אַ" ⁽¹⁰⁸⁾.

Avellino אַבֵּלִינוֹ

התעתיק העברי : A = אַ, v = בַּ, e = אֵ, ll = לַל, i = יֵי, n = נַנ, o = וֹ ⁽¹⁰⁹⁾.

האלפבית הפונטי הבינלאומי IPA : * *nolleave* ⁽¹¹⁰⁾

העיצורים לפי הקוליות, יש הקוליים "ב, ל, נ", והלא קולי "א" ⁽¹¹¹⁾, ולפי בסיס

החיתוך יש השפתי "ב", והמכתשיים "ל, נ", והגרוני "א" ⁽¹¹²⁾, ולפי אופן

החיתוך יש הפוצץ "א", והחוכך "ב", והצלילים "ל, נ", והאפי "נ" ⁽¹¹³⁾.

התנועות מבחינת המיקום יש הקדמיות "אֵ, אַ, אֵ", והאחרית "ו", ומבחינת

הגובה יש האמציות "אֵ, ו", והסגורה "אֵ, י", והכמעט פתוחה "אֵ, ו" ומבחינת

המעוגלות יש המעוגלת "ו", והבלתי מעוגלות "אֵ, אַ" ⁽¹¹⁴⁾.

Agri^gento אַגְרִיגֵ'נטוֹ

התעתיק העברי: A = א, g = ג, r = ר, i = י, ge = ג', n = נ, t = ט, o = ו (115)

האלפבית הפונטי הבינלאומי IPA: ⁽¹¹⁶⁾ *ntodeʒagri*

העיצורים לפי הקוליות, יש הקוליים "א, ג, dʒ", והלא קולי "ט" (117), ולפי בסיס החיתוך יש המכתשיים "ר, נ, ט", והחייכים "ג, ר" (118), ולפי אופן החיתוך יש הפוצץ "נ", והשורק "dʒ", והצליליים "ר", "נ", והאפי "נ" (119). התנועות מבחינת המיקום יש הקדמיות "י, י, ו", והאחרית "ו", ומבחינת הגובה יש האמצעיות "י, ו", והסגורה "י", והכמעט פתוחה "ו", ומבחינת המעוגלות יש המעוגלת "ו", והבלתי מעוגלות "י, ו" (120).

Udine אוֹדִינֵה

התעתיק העברי: U = או, d = ד, i = י, n = נ, e = ה (121)

האלפבית הפונטי הבינלאומי IPA: ⁽¹²²⁾ *udine*

העיצורים לפי הקוליות, יש הקוליים "ד, נ", והלא קולי "א" (123), ולפי בסיס החיתוך יש המכתשיים "ד, נ", והגרונני "א" (124), ולפי אופן החיתוך יש הפוצצים "א, ד", והצלילי "נ", והאפי "נ" (125). התנועות מבחינת המיקום יש הקדמיות "י, י, ו", והאחרית "ו", ומבחינת הגובה יש האמצעית "י", והסגורות "י, ו", ומבחינת המעוגלות יש המעוגלת "ו", והבלתי מעוגלות "י, ו" (126).

Bari בָּאֲרִי

התעתיק העברי: B = ב, a = א, r = ר, i = י (127)

האלפבית הפונטי הבינלאומי IPA: ⁽¹²⁸⁾ *bari*

העיצורים לפי הקוליות, יש הקוליים "ב, ר", והלא קולי "א" (129), ולפי בסיס החיתוך יש השפתי "ב", והמכתשי "ר", והחייכי "ר", והגרונני "א" (130), ולפי אופן החיתוך יש הפוצצים "א, ב", והצלילי "ר" (131). התנועות מבחינת המיקום יש הקדמיות "י, י, ו", ומבחינת הגובה יש הסגורה "י", והפתוחה "ו", ומבחינת המעוגלות יש הבלתי מעוגלות "י, ו" (132).

Bolzano בּוֹלְצָנוֹ

התעתיק העברי: B = ב, o = ו, l = ל, z = צ, a = א, n = נ, o = ו (133)

האלפבית הפונטי הבינלאומי IPA: ⁽¹³⁴⁾ *ltsanɔbo*

העיצורים לפי הקוליות, יש הקוליים "ב, ל, נ", והלא קוליים "צ" (135), ולפי בסיס החיתוך יש השפתי "ב", והמכתשיים "צ, ל, נ" (136), ולפי אופן החיתוך יש הפוצץ "ב", והשורק "צ", והצליליים "ל, נ", והאפי "נ" (137). התנועות מבחינת המיקום יש הקדמית "י, ו", והאחרית "ו", ומבחינת הגובה יש הפתוחה "ו", והאמצעית "ו", ומבחינת המעוגלות יש המעוגלת "ו", והבלתי מעוגלת "ו" (138).

Cesena צֶסֶנָה

התעתיק העברי: Ce = צ', s = ז, e = א, n = נ, a = ה (139)

האלפבית הפונטי הבינלאומי IPA : *nəzəɛft*⁽¹⁴⁰⁾.
 העיצורים לפי הקוליות, יש הקוליים "ז, נ" ⁽¹⁴¹⁾, ולפי בסיס החיתוך יש המכתשיים
 "ז, נ" ⁽¹⁴²⁾, ולפי אופן החיתוך יש החוכך "ז", והשורקים "ז, צ", והצלילי "נ
 ", והאפי "נ" ⁽¹⁴³⁾. התנועות מבחינת המיקום יש הקדמיות "י, י", ומבחינת
 הגובה יש הפתוחה "א", והאמצעית "א", ומבחינת המעוגלות יש הבלתי מעוגלות
 "א, א" ⁽¹⁴⁴⁾.

Civitavecchia צ'יוויט'וֹקֵיָה,

התעתיק העברי : צ'י Ci = ו, v = ו, i = י, t = ט, a = א, v = ו, e = א,
 קי cchi = ה, a = ⁽¹⁴⁵⁾.

האלפבית הפונטי הבינלאומי IPA : *kkjəvitaveft*⁽¹⁴⁶⁾.
 העיצורים לפי הקוליות, יש הקוליים "ו, י", והלא קוליים "ט, ק" ⁽¹⁴⁷⁾, ולפי בסיס
 החיתוך יש השפתי "ו", והמכתשי "ט", והחכי "י, ק" ⁽¹⁴⁸⁾, ולפי אופן החיתוך
 יש הפוצץ "ק", והחוכך "ו", והשורק "צ, י" ⁽¹⁴⁹⁾. התנועות מבחינת המיקום יש
 הקדמיות "י, י, י, י", ומבחינת הגובה יש הפתוחה "א", והאמצעית "א",
 והסגורות "י, י", ומבחינת המעוגלות יש הבלתי מעוגלות "י, י, י, י" ⁽¹⁵⁰⁾.

המסקנות

1 – אי אפשר לכתוב אף שם משמות הערים האיטלקיות באותיות (ח, כ,ך, ע) דרך
 תהליך התעתיק העברי מאיטלקית, כי אין באיטלקית ההגים האלה (x = ח, כ,ך),
 (ε = ע).

2 – גם אי אפשר לכתוב אף שם משמות אלו באותיות (פ,ש, ת), כי בתעתיק העברי
 מאיטלקית משתמשים תמיד ב- (ק) במקום (פ), ב- (ס) במקום (ש), וב- (ט) במקום
 (ת).

3 – ההסתמכות על האלפבית הפונטי הבינלאומי בתעתיק השמות הכתובים בעברית
 לא תהיה תמיד מדוייקת, כי מה שמצאינו בנושא זה שאין הבדלה במקומות שונים בין
 כמה מהרכבות המילים האלו ובייחוד בין הצירה לבין הסגול.

Abstract**The Hebrew Transliteration and Transcription of The Names of Italian Cities A phonetic Applied Inspection****By Saad Abd El-Sada Sabah**

The literal transfer process describes in its branches, transliteration and transcription, the process of appropriate for the text in the human language with the method of writing in letters that do not belong to the language which it is transmitted, using certain laws, so that the text can be reformulated by reading what is written. The literal transfer in Hebrew language of words and names from other languages, especially from the Italian language, In particular the names of cities, is subject to many phonetic rules regulations, like any other vocal matter. Thus, for example, certain names should be written in certain letters, that's means It's not optional, in the literal transmission of names and words, but It's mandatory and subject under certain laws. In this research, we dealt with various vocal aspects, the first of them is the literal transfer, in addition to the international phonetic alphabet, and also the consonants and vowels as well as their other subdivisions. We also refers to the process of verbal and verbal contrast between Hebrew and Italian and the examples of each contrast between them. We finished this research by the phonetic applied analysis of a group of Italian cities names by carrying out the detailed process of literal transfer of the components of these names, with showing it's Shape in the international phonetic alphabe, accompanied by a detailed analysis of it's consnants and vowels.

הסכום**התעתיק העברי של שמות הערים האיטלקיות****עיון פונטי יישומי**

התעתיק הוא שיטת העתקה של שמות מילים מלשון אחת באותיות או צלילים של לשון אחרת, ויש שני סוגים לתעתיק: טרנסקריפציה או תעתיק ההגאים שהוא ייצוג שיטתי של השפה בצורה כתובה, וטרנסליטרציה או תעתיק האותיות שהוא סוג של המרה של טקסט מתוך סקריפט אחד לשני, הכולל החלפת אותיות. נושא חשוב זה קשור בתורת ההגה שבה כל העיצורים מחולקים לשני חלקים שהם האותיות והתנועות שמהוות את הרכבתן של כל השמות בכלל ושמות הערים האיטלקיות (נושא מחקרנו) בפרט. פעולת התעתיק של המילים והשמות בשפה העברית כפופה להרבה מהחוקים והכללים הפונטיים כמו אל נושא פונטי אחר. על כך למשל צריך לכתוב שמות מסוימים באותיות מסוימות ולא אחרות על אף מהיותן בעלות הגה אחד. זאת אומרת כי הדבר אינו בחירה בין האותיות והתנועות של המילים והשמות, אלא הוא מחויב וכפוף לכללים מסוימים. במחקרנו זה טיפלנו בכמה מהנושאים הפונטיים, שהם התעתיק, האלפבית הפונטי הבינלאומי, ההגאים בשני חלקם: העיצורים והתנועות, נוסף על החלקים הענפיים האחרים שלהם. גם טיפלנו בנושא ההקבלה ה

בין העברית לבין האיטלקית עם ביאה לדוגמאות על כל הקבלה ביניהן. וסיימנו את המחקר בניתיח הפונטי לכמה משמות הערים האיטלקיות מתוך עשיית פעולת התעתיק המפורטת לכל הרכבותן של השמות האלו, עם כתיבת צורתן המופיעות בהן באלפבית הפונטי הבינלאומי, וזה מתלווה לניתוח הפונטי המפורט לכל האותיות והתנועות שלהן.

המקורות

- (1) אבן שושן, אברהם ; המלון החדש, כרך 7, הוצאת קרית-ספר בע"מ ירושלים, 1979 , עמ' 2888.
- (2) Röhr, Heinz Markus, Writing: Its Evolution and Relation to Speech, N. Brockmeyer, Michigan, 1994, p. 254 .
- (3) ועד הלשון העברית בארץ ישראל, אקדמיה ללשון העברית (גרסולם), לשוננו, כרך 64, ועד הלשון העברית בארץ-ישראל, ירושלים, 2002, עמ' 140.
- (4) M. Al Qasimi Ali, Linguistics and bilingual dictionaries, Brill Archive, leiden, 1977, p. 45.
- (5) ועד הלשון העברית בארץ ישראל, שם.
- (6) Lass, Norman J., Speech and Language: Advances in Basic Research and Practice, vol. 11, Academic Press, 2014, USA, p. 172.
- (7) Heselwood, Barry, Phonetic Transcription in Theory and Practice, Edinburgh University Press, 2013, p. 178.
- (8) Ibid, p. 32.
- (9) Ibid, p. 180.
- (10) Gibbon, Dafydd, Mertins' Inge, Moore, Roger K., Handbook of Multimodal and Spoken Dialogue Systems: Resources, Terminology and Product Evaluation, Springer Science & Business Media, 2012, p. 1.
- (11) Heselwood, Barry, Ibid, p. 182.
- (12) Temple, Lefutenant ; Notes on the transliteration of the Burmese alphabet into Roman characters, Bangoon, 1976, p. ii.
- (13) Wright, M A ; Greek and English Lexicon, Blane Brothers Brinters, London 1935, p. xi.
- (14) Mustajoki, Arto, Kopotev, Mikhail, Lyashevskaya, Olga ; Quantitative Approaches to the Russian Language, Routledge, 2017, p. 200.
- (15) Aswad' Muhammad ; Ebook Arabic Phrases: Ebook Arabic Phrasesbook, Aswad, 2014, p. 42.
- (16) Wilson, James Patriot ; An Easy Introduction to the Knowledge of the Hebrew Language Without the Points, Farrand, Hopkins, Zantzinger, and Company, 2000, p. 7.
- (17) Sonnenhauser, Barbara, Grković-Major, Jasmina, Hansen, Björn, Diachronic Slavonic Syntax, Walter de Gruyter GmbH & Co KG, 2018, p. 400.
- (18) Lawler, Jennifer ; Encyclopedia of the Byzantine Empire, McFarland, 2011, p. 1, 2.
- (19) Multi-Layered Transcription ; Nicole, Müller, Plural Publishing, 2005, p. 42.
- (20) Hirsch, Robert Matthew ; A Transcription and Translation from the Greek of a Spurious Homily on the Priesthood, Loras College, Dubuque, IA, 1944, p.20.
- (21) Michael Moran, Steven, Cysouw ; The Unicode cookbook for linguists: Managing writing systems using orthography profiles, Language Science Press, 2018, p. 9.
- (22) Korpela, Jukka ; Unicode Explained, "O'Reilly Media, Inc.", 2006, p. 362.
- (23) Smith, Clinton R. ; I KNOW A MYSTERY, Lulu.com, 2011, p.39.
- (24) Yuming, Li, Language Planning in China, Walter de Gruyter GmbH & Co KG, 2015, p. 250.
- (25) Temple, sir Richard Carnac, Notes on the transliteration of the Burmese alphabet into Roman characters, central jail press, 1976, p. 1-3.

- (26) Rivlin, Benjamin, Szyliowicz, Joseph S. The Contemporary Middle East: Tradition and Innovation Edited with an Introd. and Notes, Random House, 1965, p. 7. also : Paterson, Garlile p., Professional Papers Description of the Apparatus for Measuring Secondary Base Lines, Government Printed Office, Washington, 1876, p. 5. Also : Boi`anus, Semen Karlovich, Jopson, Norman Brooke, Spoken Russian' Sidgwick and Jackson, Limited, 1939, p. xviii .
- (27) Harnish, Robert M., Demers, Richard A., Bickmore, Lee, Farmer, Ann K, Akmajian, Adrian, Linguistics, An Introduction to Language and Communication, MIT Press, 2017, p. 81-82.
- (28) בלאו, פרופ' יהושע, יסודות תורת הלשון, חלק א', הוצאת א' רובינשטיין והמכון העברי להשכלה בכתב, ירושלים, 1987, עמ" 3, 13.
- (29) פינס, קפאי, פינס, דן ; מילון לועזי עברי המורחב ; כרך א', הוצאת עמיהי, תל-אביב, 1972, עמ' ה.
- וראה גם : דנה, נסים, הדרוזים, הדפסה שנייה, הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן, 1998, עמ' 11.
- (30) פינס, קפאי, פינס, דן, שם, עמ' 225.
- (31) www.gerechtigkeith.de/Eigenkapital/he/ פסיכולוגיה
- (32) מחברות ליהודית, חזן, אפרים, רפאל, שמואל, הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, ירושלים, תשעג, עמ' 367.
- (33) פינס, קפאי, פינס, דן ; שם, כרך ב, עמ' 728.
- (34) לורדנד, רות ; היופי בראי הפילוסופיה, הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה, חיפה, 2007, עמ' 242.
- (35) ליכטנשטיין, יחזקאל שרגא ; המאבד עצמו לדחת, ספריית הליל בן חיים, תל-אביב, 2008, עמ' 275.
- (36) www.gpedia.com/he/gpedia/ סוחוי
- (37) www.gpedia.com/he/gpedia/ סולטאן
- (38) פינס, קפאי, פינס, דן ; שם, כרך ב, עמ' 469.
- (39) שם, עמ' 696.
- (40) אבן שושן, אברהם ; שם, כרך 7, עמ' 2717.
- (41) ניר, רפאל, פרקים במורפולוגיה עברית, כרך 4, האוניברסיטה הפתוחה, תל-אביב, 2002, עמ' 110-106.
- (42) Rossman, Vadim, Capital Cities: Varieties and Patterns of Development and Relocation, Taylor & Francis, London and New York, 2018, p. 13.
- (43) Mullings, Leith, Cities of the United States: Studies in Urban Anthropology, Columbia University Press, 1987, p. 200-210 .
- (44) Rossman, Vadim, Ibid, p. 50.
- (45) דרוויש, תקוה, יהודי עיראק בכלכלה: טרם עלייתם לישראל ואחריה, אוניברסיטת בר-אילן, 1987, עמ' 86.
- (46) ברי, גבריאל, מבוא לתולדות היחסים האגראריים במזרח התיכון, 1800-1970, הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 1971, עמ' 100.
- (47) <http://dictionnaire.sensagent.leparisien.fr/%D7%9E%D7%97%D7%95%D7%96%D7%95%D7%AA%20%D7%9C%D7%91%D7%A0%D7%95%D7%9F/he-he/>
- (48) מרקוס, מנחם, המדריך למטייל בירדן, כתר ספרים בע"מ, ירושלים, 2007, עמ' 36.
- (49) יקרונ, רבקה, פרקים בתולדות הלשון העברית: החטיבה הקלאסית, 1, האוניברסיטה הפתוחה, תל-אביב, 2004, עמ' 29, וגם : לאופר, אשר, מבוא לבלשנות, כרכים 4, 5, האוניברסיטה הפתוחה, 1989, עמ' 51, 52.
- (50) אבן שושן, אברהם ; שם, כרך 1, עמ' 101, 368, 436, כרך 3, עמ' 1125.

- (51) שֵׁם, כֶּרֶךְ 2, עֵמ' 874,813,764,682,576, כֶּרֶךְ 1, עֵמ' 409.
- (52) שֵׁם, כֶּרֶךְ 3, עֵמ' 1329,1148,1046,933, כֶּרֶךְ 3, עֵמ' 1349.
- (53) שֵׁם, כֶּרֶךְ 4, עֵמ' 1796.
- (54) שֵׁם, כֶּרֶךְ 5, עֵמ' 2221,2071,1913, כֶּרֶךְ 2, עֵמ' 668.
- (55) שֵׁם, כֶּרֶךְ 6, עֵמ' 2517,2340.
- (56) שֵׁם, כֶּרֶךְ 7, עֵמ' 2837,2674,2677.
- (57) Karna, Duane R., The Use of the International Phonetic Alphabet, Rowman & Littlefield, USA, 2012, p. 101-109.
- (58) שֹׁרְצוֹלֵי, אֹרֵה, פֶּרְקִים בְּמִרְפּוֹלוֹגִיָה עִבְרִית, כֶּרֶךְ ג', יְחִידוֹת 7 - 10, הָאוּנִיבֶרְסִיטָה הַפְּתוּחָה, תֵּל-אָבִיב, 2002, עֵמ' 87.
- (59) Brown, Keith, Ogilvie, Sarah, Concise Encyclopedia of Languages of the World, Elsevier, China 2010, p. 545.
- (60) Clivio, Gianrenzo P., Danesi, Marcel, The Sounds, Forms, and Uses of Italian: An Introduction to Italian Linguistics, University of Toronto Press, Toronto, Canada, 2000, p. 56.
- (61) Ibid, pp. 49 – 52.
- (62) Ibid, pp. 46– 48.
- (63) Ibid, pp. 59.
- * כל שֵׁמוֹת הָעֵרִים הָאִיטָלְקִיּוֹת נִלְקָחוּ מִשְׁנֵי הַמְּקוּרוֹת :
- Dott. Albrizzi, Dott. Asson, Cons. Adr. e altri, Enciclopedia Italiana Dizionario Della Conversazione, Dallo stabilimento enciclopedico di girolamo tasso, Venezia, 1838.
- וְגַם :
- Domenico, Roy Palmer, The Regions of Italy: A Reference Guide to History and Culture, Greenwood Publishing Group, London, 2002.
- (64) <https://hebrewitalian.blogspot.com>
- (65) Ibid
- (66) Ravid, Dorit Diskin, Spelling Morphology: The Psycholinguistics of Hebrew Spelling, Springer Science & Business Media, Tel-Aviv, 2011, p. 12.
- also : <https://hebrewitalian.blogspot.com>
- (67) Ravid, Dorit Diskin, Ibid.
- (68) Ibid. also : <https://hebrewitalian.blogspot.com>
- (69) (67) Ravid, Dorit Diskin, Ibid.
- (70) Ibid.
- (71) (68) Ibid. also : <https://hebrewitalian.blogspot.com>.
- (72) Ibid.
- (73) Ibid.
- (74) (69) (67) Ravid, Dorit Diskin, Ibid.
- (75) <https://hebrewitalian.blogspot.com>.
- (76) (74) (69) (67) Ravid, Dorit Diskin, Ibid.
- (77) (68) Ibid. also : <https://hebrewitalian.blogspot.com>.
- (78) Ibid.
- (79) Ibid.
- (80) Ibid.
- (81) Ibid.
- (82) Ibid.
- (83) Ibid.
- (84) Ibid.
- (85) Ibid.
- (86) Ibid.

- (87) נֶצֶר, נִיסֵן, הַנְּקוּד הַלֶּכָּה לְמַעֲשֵׂה, מִסְדָּה, יְרוּשָׁלַיִם 1976, עֵמ' 6.
- (88) לְאוֹפֵר, אִשֶּׁר ; מְבוֹא לְבִלְשָׁנוֹת, 4.5, הָאוּנִיבֶרְסִיטָה הַפְּתוּחָה, תֵּל-אָבִיב, 1989, עֵמ' 39.

- (89) מורג, שלמה, ירדני, עדה, ממן, אהרן, בן-אמתי, אברהם, תורת ההגה והצורות של העברית, פונטיקה ופונולוגיה: שיעורי יסודי, הוצאת ספרים ע"ש י"ל מגנס, האוניברסיטה העברית, 2009, עמ' 13.
- (90) לאופר, אשר, שם, עמ' 30.
- (91) אבן שושן, אברהם; שם, כרך 1, עמ' 199, 319, 436, 36, כרך 2, עמ' 647, כרך 3, עמ' 964, 1125, 1326, כרך 4, עמ' 1667, כרך 5, עמ' 1873, כרך 6, עמ' 2444.
- (92) אבניאון, איתן, מילה במילה, איתאב בית הוצאה לאור בע"מ, ישראל, 2000, עמ' 7, 52, 70, 81, 235, 125, 94, 211, 185, 152, 178, 202, 205, 232.
- (93) עקביה, אברהם, מילון למונחי צבא, הוצאת "מגן" חיפה, 1951, עמ' 190, 34, 41, 23, 240, 45.
- (94) גיל, חיה, בן-נתן, ארנה, פרוטמן, מיה, אבניאון, איתן, מילון כיס ספיר: מילון עברי-עברי בשיטת ההווה, הד ארצי, הוצאה לאור, 1999, עמ' 637, 543, 474, 386, 159, 589, 246, 448, 11, 652, 105.
- (95) עקביה, אברהם, שם, עמ' 321, 152, 256, 121, 62, 280.
- (96) אבניאון, איתן, שם, עמ' 9, 48, 75, 191.
- (97) אבן שושן, אברהם; שם, כרך 1, עמ' 139, 195, 306, 386, כרך 3, עמ' 1071, כרך 6, עמ' 2411, כרך 5, עמ' 2071, כרך 7, עמ' 2889.
- (98) גיל, חיה, בן-נתן, ארנה, פרוטמן, מיה, אבניאון, איתן, שם, עמ' 461, 156, 111, 164, 187, 122, 465, 631, 40, 616.
- (99) אבניאון, איתן, שם, עמ' 68, 182, 229, 224, 206.
- (100) פינס, קפאי, פינס, דן; שם, כרך 1, עמ' 117, 231, כרך 2, עמ' 631.
- (101) עקביה, אברהם, שם, עמ' 107, 177, 65, 134.
- (102) גיל, חיה, בן-נתן, ארנה, פרוטמן, מיה, אבניאון, איתן, שם, עמ' 269, 456.
- (103) Magnini, Bernardo, Cutugno, Francesco, Falcone, Mauro, Pianta, Emanuele, Evaluation of Natural Language and Speech Tool for Italian: International Workshop, Springer, rome, 2013, p. 292.
- *היא מערכת אלפביתית של סימון פונטי המבוססת בעיקר על האלפבית הלטיני. הוא הומצא על ידי האגודה הפונטית הבינלאומית בסוף המאה ה-19 כייצוג סטנדרטי של צלילי השפה המדוברת. היא נמצא בשימוש על ידי לקסיקוגרפים, תלמידי ומורי שפות זרות, בלשנים, פתולוגים דוברי שפה, זמרים, שחקנים, יוצרי שפה מתורגמים ומתרגמים היא נועד לייצג רק את תכונות הדיבור המהוות חלק משפה מדוברת: פונים, פונמות, אינטונציה והפרדת מילים והברות. ראה:
- Malmkjaer, Kirsten, Linguistics Encyclopedia, second edition, Routledge, London and New York, 2004, p.264.
- (104) Malmkjaer, Kirsten, Ibid, pp. 265, 266.
- (105) לאופר, אשר, שם, עמ' 39.
- (106) מורג, שלמה, ירדני, עדה, ממן, אהרן, בן-אמתי, אברהם, שם.
- (107) לאופר, אשר, שם, עמ' 30.
- (108) ירקוני, רבקה, שם, עמ' 39 – 40.
- (109) Magnini, Bernardo, Cutugno, Francesco, Falcone, Mauro, Pianta, Emanuele, Ibid.
- (110) Malmkjaer, Kirsten, Ibid.
- (111) לאופר, אשר, שם, עמ' 39.
- (112) מורג, שלמה, ירדני, עדה, ממן, אהרן, בן-אמתי, אברהם, שם.
- (113) לאופר, אשר, שם, עמ' 30.
- (114) ירקוני, רבקה, שם.
- (115) Magnini, Bernardo, Cutugno, Francesco, Falcone, Mauro, Pianta, Emanuele, Ibid.
- (116) Malmkjaer, Kirsten, Ibid.
- (117) לאופר, אשר, שם, עמ' 39.
- (118) מורג, שלמה, ירדני, עדה, ממן, אהרן, בן-אמתי, אברהם, שם.

- (119) لاؤفري، אשר، شم، عمي 30.
 (120) يركوني، ربקה، شم.
 (121) Magnini, Bernardo, Cutugno, Francesco, Falcone, Mauro, Pianta, Emanuele. Ibid.
 (122) Malmkjaer, Kirsten. Ibid.
- (123) لاؤفري، אשר، شم، عمي 39.
 (124) مورغ، سلمه، يردني، عده، ممون، اهرن، بن-امتي، ابرهه، شم.
 (125) لاؤفري، אשר، شم، عمي 30.
 (126) يركوني، ربקה، شم.
 (127) Magnini, Bernardo, Cutugno, Francesco, Falcone, Mauro, Pianta, Emanuele. Ibid.
 (128) Malmkjaer, Kirsten. Ibid.
- (129) لاؤفري، אשר، شم، عمي 39.
 (130) مورغ، سلمه، يردني، عده، ممون، اهرن، بن-امتي، ابرهه، شم.
 (131) لاؤفري، אשר، شم، عمي 30.
 (132) يركوني، ربקה، شم.
 (133) Magnini, Bernardo, Cutugno, Francesco, Falcone, Mauro, Pianta, Emanuele. Ibid.
 (134) Malmkjaer, Kirsten. Ibid.
- (135) لاؤفري، אשר، شم، عمي 39.
 (136) مورغ، سلمه، يردني، عده، ممون، اهرن، بن-امتي، ابرهه، شم.
 (137) لاؤفري، אשר، شم، عمي 30.
 (138) يركوني، ربקה، شم.
 (139) Magnini, Bernardo, Cutugno, Francesco, Falcone, Mauro, Pianta, Emanuele. Ibid.
 (140) Malmkjaer, Kirsten. Ibid.
- (141) لاؤفري، אשר، شم، عمي 39.
 (142) مورغ، سلمه، يردني، عده، ممون، اهرن، بن-امتي، ابرهه، شم.
 (143) لاؤفري، אשר، شم، عمي 30.
 (144) يركوني، ربקה، شم.
 (145) Magnini, Bernardo, Cutugno, Francesco, Falcone, Mauro, Pianta, Emanuele. Ibid.
 (146) Malmkjaer, Kirsten. Ibid.
- (147) لاؤفري، אשר، شم، عمي 39.
 (148) مورغ، سلمه، يردني، عده، ممون، اهرن، بن-امتي، ابرهه، شم.
 (149) لاؤفري، אשר، شم، عمي 30.
 (150) يركوني، ربקה، شم.